

Projekt

UCHWAŁA Nr 2022
Rady Gminy Lubomino
z dnia .....

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny
na lata 2022 - 2024

Na podstawie art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2020 r., poz. 820 z późn. zm.), art. 18 ust.2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2021 r. poz. 1372 z późn. zm.) Rada Gminy Lubomino uchwala co następuje:

§ 1

Uchwala się „Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2022 – 2024”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Lubomino.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Gminy
Izabela Czaplicka

UZASADNIENIE

Obowiązek podjęcia uchwały przez Radę Gminy wynika z art. 176 pkt. 1 oraz art.179 ust. 2 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2020 r., poz. 820 z późn. zm.).

Rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu swoich funkcji gmina w ramach zadań własnych ma obowiązek zapewnić wsparcie poprzez organizację systemu pomocy i wyposażenie go w odpowiednie narzędzia. W tym celu m.in. opracowuje 3 letnie programy wspierania rodziny. Program zawiera kierunki działań zmierzających do tworzenia warunków dla prawidłowego funkcjonowania i wychowywania dzieci w rodzinach naturalnych.

Celem programu jest przywracanie rodzinom zdolności do przezwyciężenia ich problemów opiekuńczo – wychowawczych przy współpracy samorządu i innych instytucji zajmujących się rodziną.

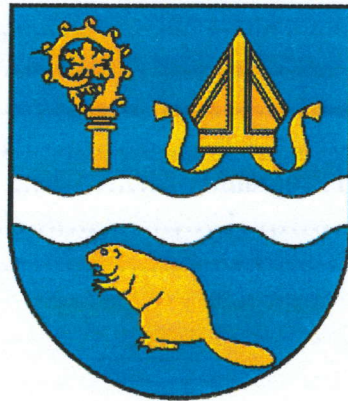
Z uwagi na powyższe podjęcie uchwały jest uzasadnione.

KIEROWNIK
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Łobzowie
Magdalena Brzdekiewicz
Magdalena Brzdekiewicz

WOJTA
mgr Andrzej Mazur
mgr Andrzej Mazur

Załącznik
do uchwały Nr.....
Rady Gminy Lubomino
z dnia.....

**GMINNY PROGRAM
WSPIERANIA RODZINY
NA LATA 2022 - 2024**

Spis treści

Wprowadzenie.....	3
1) Charakterystyka Gminy Lubomino.....	6
2) Diagnoza sytuacji demograficznej i społecznej w Gminie Lubomino.....	7
a) Sytuacja demograficzna.....	7
b) Charakterystyka osób korzystających z pomocy społecznej.....	8
3) Zasoby Gminy.....	13
4) Analiza SWOT.....	13
5) Cele programu.....	15
6) Realizatorzy Programu.....	19
7) Odbiorcy Programu.....	20
8) Przewidywane efekty realizacji Programu	20
9) Źródła finansowania.....	20
10) Monitoring i ewaluacja.....	20

Wprowadzenie

„Dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności, dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju, i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci, w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami - uchwała się, co następuje:” (Preambuła Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, Dz.U. Z 2020 r. poz. 821 ze zm.)

Preambuła do ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wprost wskazuje, że u podstaw regulacji leży dobro dziecka oraz dobro rodziny jako podstawowej komórki społecznej, przy czym dobro dziecka powinno być stawiane zawsze na pierwszym miejscu. W preambule wskazano również na potrzebę współpracy osób, instytucji publicznych i społecznych pracujących z dziećmi i rodziną. W razie wątpliwości przy interpretacji ustawy, w przypadku gdy nie będzie możliwe zastosowanie wykładni językowej konkretnego przepisu, należy mieć na względzie główny cel jaki przyświeca ustawie t.j. pomoc dziecku.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na gminę obowiązek realizacji zadań w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. Zgodnie z art. 176 pkt. 1 przedmiotowej ustawy, do zadań gminy należy opracowanie i realizacja 3 letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Rodzina i dziecko są chronione w ustawodawstwie polskim i międzynarodowym. Art. 18 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej stanowi, że małżeństwo, macierzyństwo i rodzicielstwo, znajdują się pod ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej. Jednym z podstawowych zasad Konstytucji jest ochrona praw rodziny. Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, zwłaszcza wielodzietne i niepełne, mają prawo do szczególnej pomocy ze strony państwa.

Rodzina to podstawowa komórka społeczna, składająca się z rodziców i dzieci. Zapewnia ciągłość biologiczną społeczeństwa i przekazuje dziedzictwo kulturowe następnym

pokoleniom. Stanowi ona pierwsze naturalne i podstawowe środowisko wychowawcze, z którym styka się dziecko. Jest pierwszą instytucją wychowawczą, w której przebiega proces socjalizacji dzieci, kształtowanie ich osobowości oraz przygotowanie do przyszłych ról społecznych. Wychowawcze oddziaływanie rodziny ma istotny wpływ na socjalizację dzieci i młodzieży poprzez przekazywanie wiedzy o otaczającym świecie wraz z wartościowaniem go i preferowaniem wzorów zachowań. Zdrowa rodzina wypełniając w sposób prawidłowy swoje funkcje, zapewnia dzieciom poczucie bezpieczeństwa i własnej wartości, dając im możliwość prawidłowego rozwoju i prawidłowego wypełniania ról społecznych w przyszłości.

Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny zagraża jednak szereg czynników, wśród których istotny wpływ mają zjawiska patologiczne. Ich oddziaływanie czyni daną rodzinę dysfunkcyjną. Rodzina dotknięta nimi, bez pomocy z zewnątrz, często nie potrafi sprostać swoim obowiązkom względem dzieci, nie potrafi rozwiązywać swoich problemów w celu wyjścia z sytuacji kryzysowych. Do zjawisk patologicznych zalicza się w szczególności: alkoholizm, narkomanię, przestępczość, niewydolność opiekuńczo-wychowawczą oraz przemoc w rodzinie. Problemy te są najczęstszą przyczyną niedostosowania społecznego dzieci. Występowanie ich często jest powiązane z problemem ubóstwa i długotrwałego bezrobocia, które to stanowią podstawowe podłoże braku równowagi i bezpieczeństwa w rodzinie. Występujące w rodzinie problemy są często złożone i do rozwiązania wymagają interdyscyplinarnych i skoordynowanych działań osób ze specjalistycznym przygotowaniem oraz instytucji działających na rzecz rodzin. Rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego ich monitorowania i wsparcia, w tym w szczególności przez pracowników społecznych a w razie potrzeby przez asystentów rodziny. Praca z rodziną powinna być prowadzona we wczesnym okresie jej zagrożenia przez wykwalifikowaną w tym zakresie kadrę. Pomoc rodzinie ma na celu przywrócenie jej prawidłowego funkcjonowania poprzez umożliwienie jej odzyskania lub nabycia umiejętności prawidłowego pełnienia ról opiekuńczo-wychowawczych i społecznych, aby dziecko pozostało w naturalnej rodzinie i tam zostało, przygotowane do prawidłowego funkcjonowania w swoim życiu i w społeczeństwie.

Zapisy Programu są spójne z aktami ustawodawstwa krajowego i lokalnego, takimi jak m.in. :

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. z 1997r. nr 78, poz. 483)
2. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. , poz. 821, ze zm.)

3. Ustawa z dnia 4 listopada 2016r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz.U. z 2020 r. poz. 111 z późn. zm.)
4. Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2021r. poz. 2268 z późn. zm.)
5. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021r. poz. 1249 z późn. zm.)
6. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2021 r. poz. 1119 z późn.zm.)
7. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2020 r. poz. 2050 z późn. zm.)
8. Ustawa z dnia 11 lutego 2016r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (Dz.U. z 2019r., poz. 2407 z późn. zm.)
9. Ustawa z dnia 28 listopada 2003r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. z 2020r. poz. 111 z późn. zm.)
10. Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Lubomino na lata 2021-2027 przyjęta uchwałą Nr XXIX/196/2021 Rady Gminy Lubomino z dnia 7 grudnia 2021 r.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych;
  - a. zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
  - b. organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
  - c. prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz prowadzenie w nich miejsc dla dzieci;
- 4) finansowanie:
  - a. podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
  - b. kosztów związanych z udzieleniem pomocy ponoszonej przez rodziny wspierające
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;

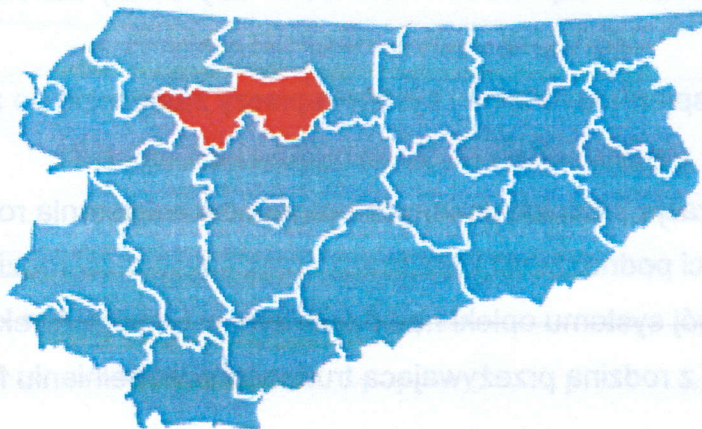
6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywania ich właściwemu wojewodzie;

7) prowadzeni monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych na terenie gminy.

1) Charakterystyka Gminy Lubomino – wybrane zagadnienia

Gmina wiejska Lubomino położona jest w województwie warmińsko-mazurskim, powiecie lidzbarskim. Siedzibą Gminy jest miejscowość wiejska Lubomino. Siedziba gminy położona w odległości 29,2 km od Lidzbarka Warmińskiego, 41,7 km od Olsztyna, 124 km od Gdańska i 257 km od Warszawy. Obszarowo jest jedną z mniejszych gmin w województwie warmińsko-mazurskim. Od północy sąsiaduje z gminą Orneta, od północnego zachodu z gminą Lidzbark Warmiński, od zachodu z gminą Miłakowo (powiat ostródzki), od wschodu z gminą Dobrze Miasto (powiat olsztyński) i od południa z gminą Świątki (powiat olsztyński). Powierzchnia gminy wynosi 14 897 ha.

Ryc. 1 Obszar powiatu lidzbarskiego na tle województwa warmińsko - mazurskiego

źródło: https://pl.wikipedia.org/wiki/Powiat_lidzbarski

Gmina Lubomino położona jest na północno-zachodnim skraju Pojezierza olsztyńskiego. W części południowej gminy występuje znaczne zróżnicowanie powierzchni. Zachodnia granica gminy opiera się o Pasłękę, płynącą w malowniczej dolinie, głęboko wciętej w wysoczyznę – na głębokości dochodzącej do 40 metrów. Tereny leśne koncentrują się głównie w części północnej i wchodzi w skład masywu Lasów Wichrowsko - Łaniewskich, lesistość gminy wynosi 17,4% powierzchni. Podstawowym gatunkiem drzew jest sosna, a w dalszej kolejności świerk, olcha, brzoza oraz fragmentarycznie dąb, buk i grab. Przez teren Gminy Lubomino przebiegają 2 rzeki: Pasłęka, wzdłuż której zlokalizowany

jest rezerwat przyrody „Ostoja bobrów na rzece Pasłęce” oraz rzeka Drwęca Warmińska, będąca prawobrzeżnym dopływem Pasłęki.

2) Diagnoza sytuacji demograficznej i społecznej w Gminie Lubomino

a) Sytuacja demograficzna

Gminę Lubomino zamieszkuje **3565 mieszkańców w tym 1751 kobiet, co stanowi 49,12% mieszkańców i 1814 mężczyzn, co stanowi 50,88% mieszkańców.** Gminia Lubomino składa się 13 sołectwach, w skład których wchodzi miejscowości: Lubomino, Zagony, Gronowo, Rożyn, Wapnik, Biała Wola, Świękity, Świękitki, Samborek, Ełdyty Wielkie, Ełdyty Małe, Poborowo, Karbówka, Zajączki, Bieniewo, Wolnica, Rogiedle, Wilczkowo, Wójtowo, Piotrowo

Tabela 1. Zestawienie informacyjne o osobach / Stan na dzień 31-12-2021

Miejscowość	Razem	Nieletni	Dorośli	Kobiety	Mężczyźni
Biała Wola	178	47	131	86	92
Bieniewo	244	57	187	114	130
Ełdyty Małe	38	7	31	23	15
Ełdyty Wielkie	248	44	204	117	131
Gronowo	136	22	114	60	76
Karbówka	14	0	14	6	8
Lubomino	1172	252	920	581	591
Piotrowo	94	25	69	42	52
Poborowo	4	0	4	1	3
Rogiedle	321	72	249	161	160
Rożyn	27	2	25	13	14
Samborek	74	12	62	34	40
Świękitki	5	1	4	2	3
Świękity	64	26	38	36	28
Wapnik	138	36	102	77	61
Wilczkowo	341	55	286	164	177
Wolnica	212	40	172	113	99
Wójtowo	22	4	18	13	19

Zagony	163	34	129	77	86
Zajązki	70	19	51	31	39
Ogółem:	3565	755	2810	1751	1814

Źródło: opracowanie własne na podstawie ewidencji ludności Urzędu Gminy Lubomino

b) Charakterystyka osób korzystających z pomocy społecznej

Ustawa o pomocy społecznej bardzo jasno definiuje pojęcie pomocy społecznej. Zgodnie z art. 2.1 powyższej ustawy „Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości”.

Ustawa o pomocy społecznej przewiduje kilkanaście przyczyn ubiegania się o pomoc społeczną. Na przestrzeni lat, wśród dominujących powodów korzystania ze świadczeń pomocy społecznej znajdują się cztery przesłanki: bezrobocie, ubóstwo, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba.

Z danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej wynika, że w okresie od 2019 roku do 2021 r. udzielono wsparcia:

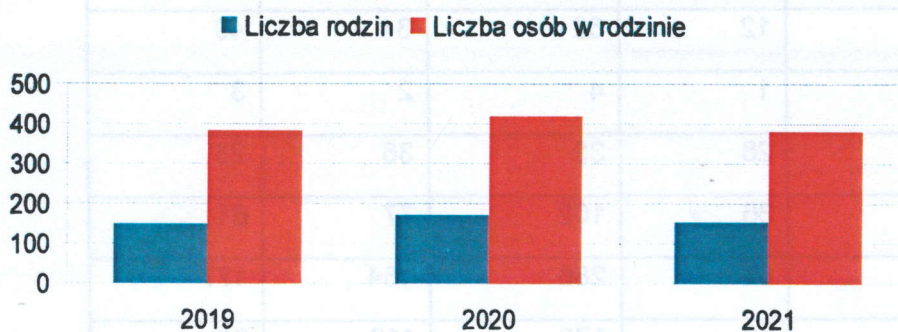
Tabela 2. Liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną w latach 2019-2021

Wyszczególnienie	2019	2020	2021
Liczba rodzin	149	172	154
Liczba osób w rodzinie	385	421	383

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań Gminnego Ośrodka Pomocy społecznej w Lubominie

Wykres 1. Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy GOPS w latach 2019-2021

Liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną w latach 2019-2021

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań Gminnego Ośrodka Pomocy społecznej w Lubominie

Z obserwacji pracowników socjalnych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubominie wynika, że są to przeważnie te same środowiska uzależnione od świadczeń z pomocy społecznej i nie potrafiące wyjść z kręgu pomocy społecznej. Dzieci dorosłe z rodzin, które od lat korzystają z pomocy Ośrodka również obecnie korzystają z pomocy GOPS.

Tabela 3. Powody przyznania pomocy przez GOPS w latach 2019-2021

Powód trudnej sytuacji życiowej	2019		2020		2021	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	1	1	7	7	30	37
Bezdomność	0	0	1	1	0	0
Bezrobocie	87	261	97	271	93	270
Niepełnosprawność	43	83	52	91	44	69
Długotrwała i ciężka choroba	29	48	40	74	37	65
Potrzeba ochrony macierzyństwa	15	96	22	130	29	157
Bezradność w spr. opiek. wych.	8	40	17	76	24	98

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań Gminnego Ośrodka Pomocy społecznej w Lubominie

Na podstawie sprawozdań oraz analizy dokumentów GOPS w Lubominie pracownicy socjalni wskazali rodziny z dominującym problemem jakim jest realizacja funkcji opiekuńczo – wychowawczych przez rodziców biologicznych. Problemy w realizacji funkcji opiekuńczo – wychowawczych dotyczą trzech podstawowych aspektów: opieki i wychowania dziecka, prowadzenia gospodarstwa domowego oraz kształtowania i wypełniania podstawowych ról społecznych. Nadmienić należy, iż w większości rodzin problemy dotyczą więcej niż jednego obszaru.

Problemy w zakresie prawidłowej realizacji roli opiekuńczej i wychowawczej są najbardziej powiązane z brakiem umiejętności kształtowania i wypełniania podstawowych ról społecznych. Sytuacja ta przy braku zapewnienia odpowiedniego wsparcia rodzinie wobec braku prawidłowych wzorców do naśladowania przez dziecko może doprowadzić do sytuacji „dziedziczenia” negatywnych postaw rodzicielskich i niekorzystnie oddziaływać na późniejsze pełnienie ról rodzicielskich wobec własnych dzieci. Niewłaściwy klimat i czynniki patologiczne w rodzinie oraz w relacjach między jej członkami stanowią jedną z przyczyn, nierzadko główną, zaburzeń w zachowaniu dziecka. Dominującym, poza problemem opiekuńczo – wychowawczym w rodzinie, jest problem bezrobocia, połączonego z ubóstwem i niepełnosprawnością.

Bezrobocie dotyka nie tylko osoby pozostające bez pracy, lecz również ich rodziny. W radykalny sposób wpływa ono na powstawanie atmosfery napięcia i zagrożenia, a w

skrajnym przypadku może być przyczyną występowania przemocy wobec członków rodziny. Bezrobocie wpływa na sytuację materialną domowników i ich samopoczucie. Dziecko z domu o trudnej sytuacji materialnej może mieć pewne ograniczenia w korzystaniu z dóbr kulturalnych. Niezaspokojone potrzeby są również źródłem uczuć zazdrości i poczucia niższości w stosunku do rówieśników lepiej sytuowanych. Trudności w społecznym funkcjonowaniu są szczególnie dotkliwe dla osób niepełnosprawnych oraz osób opiekujących się niepełnosprawnym członkiem rodziny, gdyż nie są one w stanie na równi z innymi bez odpowiedniej pomocy przystosować się do zachodzących zmian.

Poważne skutki dla całej rodziny ma także alkoholizm rodzica, który oddziałuje na wszystkich członków rodziny, a przez nadmierne koncentrowanie uwagi na problemach osoby pijącej, prowadzi do zaburzeń komunikacji w rodzinie. W takiej sytuacji najważniejsze funkcje rodziny przestają być możliwe do zrealizowania. Z drugiej strony dzieci w rodzinie alkoholowej przyjmują na siebie określone role, a przez to istnieje ryzyko przejęcia destrukcyjnych wzorców zachowań.

Równie poważne w skutkach jest wychowywanie się dzieci w rodzinie przemocowej. Oprócz uszkodzeń fizycznych, często dochodzi do długotrwałych zaburzeń emocjonalnych, stąd tak ważna jest szybka i profesjonalna pomoc osobom doświadczającym przemocy, jak też podjęcie działań wobec sprawcy przemocy. Występowanie przemocy w rodzinie według danych GOPS w Lubominie i Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie jest zjawiskiem nadal często występującym, co przedstawia poniższa tabela.

Tabela 4. Liczba rodzin w których toczyła się procedura „Niebieskiej Karty” w poszczególnych latach

Liczba rodzin w których toczyła się procedura „Niebieskiej Karty”	2019	2020	2021
	11	9	4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań Gminnego Ośrodka Pomocy społecznej w Lubominie

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubominie od lat realizuje Kampanię „Biała Wstążka Stop przemocy wobec kobiet” w celu uwrażliwienia społeczności lokalnej na potrzeby i prawa rodzin i osób w tych rodzinach. GOPS w Lubominie prowadzi intensywną pracę socjalną z rodzinami uwikłanymi w przemoc. Ofiary przemocy mogą korzystać z pomocy psychologicznej zapewnianej przez Urząd Gminy w Lubominie, oraz pomocy prawnej zapewnianej przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lidzbarku Warmińskim z siedzibą w Ornece.

Inną formą wsparcia udzielaną przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubominie skierowaną bezpośrednio do dzieci i młodzieży jest finansowanie gorących posiłków wydawanych w placówkach oświatowych.

Tabela 5. Pomoc udzielana dzieciom i młodzieży w latach 2019-2021 w ramach programu „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania”

Liczba osób dożywianych w placówkach oświatowych	2019	2020	2021
	92	107	93

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubominie

Kolejną formą wsparcia jest praca socjalna, świadczona na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym i prowadzona jest z osobami i rodzinami w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich samodzielności i aktywności życiowej. Pracownik socjalny powinien przyczyniać się do wzmocnienia zdolności swoich podopiecznych, do samodzielnego rozwiązywania własnych problemów oraz aktywizować zawodowo i społecznie. W pracy socjalnej wykorzystuje się właściwe tej działalności metody i techniki stosowane z poszanowaniem godności osoby i jej prawa do samostanowienia. W latach 2019-2021 pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej prowadzili pracę socjalną na bieżąco, zarówno telefonicznie jak i osobiście w miejscu zamieszkania klienta. Osoby potrzebujące pomocy, skierowane przez pracowników GOPS korzystały także z porad psychologa w tutejszym Urzędzie, finansowanego ze środków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

W latach 2019 - 2021 Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w ramach wsparcia rodzin z terenu Gminy Lubomino realizował Projekt pn. „Akademia Rodziny”., zgodnie z umową o dofinansowanie projektu nr RPWM.11.02.03-28-0033/18-00, w ramach Osi priorytetowej 11 – Włączenie społeczne; Działania 11.2 - „Ułatwienie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług społecznych świadczonych w interesie ogólnym”; Poddziałania 11.2.3 - „Ułatwianie dostępu do usług społecznych, w tym integracja ze środowiskiem lokalnym – projekty konkursowe”. Głównym celem projektu było podniesienie aktywności społecznej i poprawa sytuacji rodzinnej 60 osób z terenu Gminy Lubomino.

W ramach Projektu Gminny Ośrodek Pomocy Rodzinie zatrudnił asystenta rodziny w systemie zadaniowego czasu pracy.

Tabela 6. Ilość rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w latach 2016-2018

Liczba rodzin	2019	2020	2021
	10	19	9

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubominie

Współpraca z asystentem rodziny, poza sytuacjami kiedy obowiązek ten nakłada sąd, jest dobrowolna. Czas współpracy jest różny, w zależności od występujących problemów i determinacji rodziny, aby problemy te przezwyciężyć. Obserwuje się, że okres współpracy z asystentem wydłuża się z uwagi na mnogość problemów występujących w środowiskach.

Asystent rodziny pracuje zazwyczaj z rodziną wieloprotblemową, która od wielu lat jest w systemie pomocy społecznej i pomimo wsparcia przedstawicieli wielu instytucji – pracownik socjalny, pedagog szkolny, psycholog, kurator sądowy, policjant, wychowawca, dzieci są zagrożone odebraniem do pieczy zastępczej.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. , poz. 821, ze zm.) określa, że co do zasady finansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej należy do obowiązku powiatu. Jednakże, na mocy art. 191 ust. 9 i 10 w przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej współfinansuje pobyt tego dziecka w pieczy zastępczej, w wysokości:

- 1) 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 2) 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 3) 50% w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

W przypadku braku możliwości ustalenia gminy właściwej ze względu na miejsce zamieszkania dziecka, właściwa do ponoszenia wydatków jest gmina miejsca jego ostatniego zameldowania na pobyt stały. Jeżeli nie można ustalić miejsca ostatniego zameldowania dziecka na pobyt stały, właściwa do ponoszenia wydatków jest gmina miejsca siedziby sądu, który orzekł o umieszczeniu dziecka w pieczy zastępczej (art. 191 ust. 9 i 10 w zw. z ust. 2 i 3).

3) Zasoby Gminy

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2022-2024 będzie służył realizacji gminnej polityki rodzinnej. Działania na rzecz dziecka i rodziny w Gminie Lubomino realizują instytucje w poniższej tabeli.

Tabela 7. Instytucje realizujące działania na rzecz dziecka i rodziny w Gminie Lubomino

Lp.	Nazwa instytucji	Rodzaj działalności
1.	Urząd Gminy Lubomino	Przyznawanie i wypłata stypendiów szkolnych, wyprawki szkolnej, świadczeń rodzinnych, realizacja ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, dodatków mieszkaniowych i energetycznych, specjalistyczne poradnictwo psychologiczne.
2.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubominie	Praca socjalna, pomoc finansowa i rzeczowa, dożywianie dzieci w szkołach, pomoc żywnościowa, asystent rodziny, przeciwdziałanie przemocy w rodzinie – Zespół Interdyscyplinarny przy GOPS, Karta Dużej Rodziny, realizacja Programu „Akademia Rodziny”
3.	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Pomoc osobom i rodzinom w przezwyciężaniu sytuacji kryzysowych, takich jak: alkoholizm, narkomania, współuzależnienie członków rodziny.
4.	Placówki Oświatowe z terenu Gminy Lubomino	Działalność edukacyjno – wychowawcza, wsparcie psychologiczno – pedagogiczne, organizacja dzieciom czasu wolnego.
5.	Placówki służby zdrowia	Działalność z zakresu profilaktyki i opieki zdrowotnej
6.	Parafie z terenu Gminy Lubomino	Działalność charytatywna, organizowanie wycieczek, paczek świątecznych, nauk przedmałżeńskich

4) Analiza SWOT

Opracowana diagnoza, a także potrzeby i oczekiwania zgłoszone przez osoby działające na rzecz wsparcia rodziny pozwoliły na sporządzenie analizy SWOT, określającej mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia systemu wsparcia rodziny w Gminie Lubomino.

Mocne strony	Słabe strony
1. Obowiązujące akty prawne i programy oraz strategie. 2. Zwiększenie kompetencji kadr odpowiedzialnych za wspieranie rodzin z dziećmi. 3. Zatrudnienie asystenta rodziny. 4. Dobra współpraca z instytucjami działającymi na rzecz wsparcia rodziny 5. Oferta wsparcia psychologicznego dla rodzin i osób przeżywających problemy. 6. Znajomość problemu i dobrze działające służby zajmujące się profilaktyką i	1. Bierna postawa wobec problemów występujących w rodzinie, niechęć do nawiązywania współpracy z placówkami niosącymi pomoc w tym zakresie. 2. Mała świadomość i wiedza społeczna na temat wspierania rodziny i pieczy zastępczej. 3. Niewystarczająca liczba specjalistów pracy z rodziną. 4. Problemy ekonomiczne rodzin. 5. Niska świadomość w wypełnianiu ról opiekuńczo- wychowawczych.

<p>wsparciem rodzin zagrożonych wykluczenie społecznym. 8.Zabezpieczenie w budżecie środków na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny i pieczę zastępczą.</p>	<p>6.Niechęć do udziału w zajęciach edukacyjnych, grupach wsparcia i innych inicjatywach integracyjnych podnoszących kompetencje. 7.Niski poziom aktywności klientów pomocy społecznej w zakresie wykorzystania własnych zasobów i możliwości w przewyższaniu sytuacji kryzysowych. 8.Brak rodzin wspierających. 9.Brak placówki wsparcia dziennego dla dzieci z rodzin zagrożonych marginalizacją. 10. Brak lokali chronionych/mieszkań socjalnych</p>
Szanse	Zagrożeni
<ol style="list-style-type: none"> 1. Aktywność samorządu gminy w osiąganiu standardów ustalonych zapisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. 2. Edukacja rodziców, w szczególności poprzez radzenie sobie ze stresem, agresją bezradnością, zarządzanie budżetem domowym. 3. Wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę. 4. Realizacja rządowych programów i możliwość pozyskiwania funduszy unijnych. 5. Rosnące wsparcie finansowe dla rodzin o charakterze socjalnym. <ol style="list-style-type: none"> 6. Współpraca rodzin dysfunkcyjnych z asystentem rodziny. 7. Rozwój pracy socjalnej z rodzinami i dziećmi. 8. Możliwość dalszego podnoszenia kwalifikacji przez pracowników GOPS 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wielopokoleniowość rodzin korzystających z pomocy. 2.Wzrost kosztów utrzymania rodzin. 3.Niskie kompetencje opiekuńczo – wychowawcze. 4.Występowanie zjawisk patologicznych takich jak: agresja, przemoc w rodzinie, uzależnienia od alkoholu. 5.Wzrost dostępności substancji psychoaktywnych dla dzieci i młodzieży. 6.Występowanie zjawiska osłabienia autorytetu rodziny i więzi międzypokoleniowych. 7.Występowanie zjawiska przerzucania odpowiedzialności za wychowanie dzieci na inne podmioty i instytucje. 8.Beزرadność i bierność rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów, roszczeniowość postaw, niechęć do współpracy.

Powyższa analiza SWOT została skonstruowana w oparciu o stan wiedzy i doświadczenie pracowników GOPS w Lubominie oraz osób zajmujących się pomocą rodzinie. Ciągły monitoring spraw związanych z pomocą społeczną, znajomość występowania problemów i tematyki związanej z szeroko rozumianą polityką prorodzinną i społeczną pozwoliło na wyodrębnienie przedstawionych w analizie słabych i mocnych stron, jak również szans i zagrożeń. Z analizy SWOT wynika, że posiadane zasoby powinny stanowić solidną podstawę do skutecznych działań w przyszłości i wyznaczają kierunki działań na kolejne lata.

5) Cele programu

a) Cel główny:

Głównym celem Programu jest stworzenie optymalnych warunków do wychowywania dzieci w środowisku biologicznej rodziny oraz wspierania rodzin dysfunkcyjnych w prawidłowym wypełnianiu obowiązków opiekuńczo-wychowawczych w gminie Lubomino.

b) Cele szczegółowe

1. Współpraca z rodziną w celu poprawy jakości opieki sprawowanej przez rodziców/opiekunów,
2. Zapewnienie wsparcia i opieki dzieciom w rodzinach zagrożonych,
3. Podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny biologicznej,
4. Podniesienie aktywności społecznej i poprawa sytuacji rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym,

Współpraca z rodziną w celu poprawy jakości opieki sprawowanej przez rodziców/opiekunów

Zadania:

- rozwijanie systemu ulg skierowanych do rodzin w tym wielodzietnych,
- konsultacje i poradnictwo specjalistyczne,
- praca socjalna,
- kierowanie osób uzależnionych na leczenie odwykowe,
- udzielanie wsparcia i pomocy rodzinie przeżywającej trudne sytuacje związane z przemocą w rodzinie,
- udzielanie rodzinom pomocy finansowej i rzeczowej,
- przydzielanie rodzinom asystenta rodziny,
- udział pracowników socjalnych oraz asystentów rodziny w szkoleniach podnoszących kwalifikacje pracy z rodziną.

Zapewnienie wsparcia i opieki dzieciom w rodzinach zagrożonych

Zadania:

- kierowanie rodziców oraz dzieci do specjalistów (psycholog / pedagog),
- kierowanie dzieci na kolonie,

- zapewnienie pomocy rodzinom w formie pracy z asystentem rodziny,
- współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej i instytucjonalnej pieczy zastępczej,
- praca socjalna,
- prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny przeżywającej trudności

Podjęmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny biologicznej

Zadania:

- utrzymanie osobistych kontaktów rodziców z dziećmi przebywającymi w pieczy zastępczej,
- współpraca asystenta rodziny i pracownika socjalnego z koordynatorem pieczy zastępczej,
- udzielanie pomocy rodzinie w poszukiwaniu pracy zarobkowej,
- udział pracownika socjalnego /asystenta rodziny w okresowej ocenie sytuacji dziecka w placówkach/ rodzinach zastępczych w placówkach koordynujących,
- wsparcie finansowe rodzin w celu ułatwienia kontaktu z dziećmi przebywającymi w pieczy
- pomoc rodzinom w prawidłowym prowadzeniu gospodarstwa domowego,
- angażowanie rodziców do ponoszenia współodpowiedzialności za przyszłość swojego dziecka.

Podniesienie aktywności społecznej i poprawa sytuacji rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym

Zadania :

- udzielanie pomocy rodzinie przeżywającej trudne sytuacje przez objęcie wsparciem asystenta rodziny,
- udzielenie wsparcia pracownikom socjalnych,
- udział rodziców i przyszłych rodziców w zajęciach „ Akademii Aktywnych Rodziców”,
- udział rodziców w programach podnoszących kompetencje rodzicielskie „ Szkoła dla rodziców”,
- udział rodziców w zajęciach podnoszących wiedzę na temat racjonalnego gospodarowania własnym budżetem,
- udzielenie wsparcia rodzinie na czas trwania projektu poprzez zapewnienie opieki

osobom zależnym (dzieciom),

- objęcie rodziny wsparciem specjalistycznym psycholog/ prawnik.

Harmonogram działań programowych

Cele szczegółowe	Zadania	Realizatorzy / partnerzy	Okres realizacji
Współpraca z rodziną w celu poprawy jakości opieki sprawowanej przez rodziców/ opiekunów	Rozwijanie systemu ulg skierowanych do rodzin, w tym wielodzietnych, praca socjalna.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	2022-2024
	Konsultacje i poradnictwo specjalistyczne.	Gmina Lubomino/ psycholog, Starostwo Powiatowe/ prawnik, GOPS Lubomino/ pracownik socjalny,	2022-2024
	Kierowanie osób uzależnionych na leczenie odwykowe.	Gminna Komisja Rozwiązywania problemów Alkoholowych	2022-2024
	Udzielanie wsparcia i pomocy rodzinie przeżywającej trudne sytuacje związane z przemocą w rodzinie.	Zespół Interdyscyplinarny, Policja placówki oświatowej. GKRPA, przedstawiciele służby zdrowia	2022-2024
	Udzielanie rodzinom pomocy finansowej i rzeczowej.	GOPS Lubomino, organizacje pozarządowe, Caritas, Bank Żywności	2022-2024
	Przydzielanie rodzinom asystenta rodziny.	GOPS Lubomino	2022-2024
	Udział pracowników socjalnych oraz asystentów rodziny w szkoleniach podnoszących kwalifikacje pracy z rodziną.	Kierownik GOPS, organizator szkolenia	2022-2024
Zapewnienie wsparcia i	Kierowanie rodziców oraz	Gmina Lubomino/ GOPS/	2022-2024

opieki dzieciom w rodzinach zagrożonych.	dzieci do specjalistów (psycholog / pedagog), praca socjalna.	Starostwo Powiatowe	
	Kierowanie dzieci na kolonie.	GOPS Lubomino Kuratorium Oświaty, KRUS	2022-2024
	Zapewnienie pomocy rodzinom w formie pracy z asystentem rodziny.	GOPS Lubomino	2022-2024
	Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej i instytucjonalnej pieczy.	GOPS Lubomino	2022-2024
Podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny biologicznej	Utrzymanie osobistych kontaktów rodziców z dziećmi przebywającymi w pieczy zastępczej.	Rodziny biologiczne, opiekunowie pieczy zastępczej, pracownicy socjalni, asystent rodziny	2022-2024
	Współpraca asystenta rodziny i pracownika socjalnego z koordynatorem pieczy zastępczej.	Asystent rodziny, pracownik socjalny, koordynator pieczy zastępczej	2022-2024
	Udzielanie pomocy rodzinie w poszukiwaniu pracy zarobkowej.	Pracownicy socjalni, Urząd Pracy	2022-2024
	Udział pracownika socjalnego /asystenta rodziny w okresowej ocenie sytuacji dziecka w placówkach/ rodzinach zastępczych w placówkach koordynujących.	Asystent rodziny pracownik socjalny, koordynator pieczy zastępczej	2022-2024
	Wsparcie finansowe rodzin w celu ułatwienia kontaktu z dziećmi przebywającymi w pieczy zastępczej.	GOPS Lubomino	2022-2024
	Pomoc rodzinom w prawi-	Pomoc rodziny, wsparcie	2022-2024

	dłowym prowadzeniu gospodarstwa domowego.	asystenta, pracownika socjalnego	
	Angażowanie rodziców do ponoszenia współodpowiedzialności za przyszłość swojego dziecka.	Pedagog szkolny, psycholog, wychowawca, pracownicy socjalni, opiekunowie pieczy zastępczej, asystent rodziny	2022-2024
Podniesienie aktywności społecznej i poprawa sytuacji rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez udział w projektach współfinansowanym ze środków nijnich	Udzielanie pomocy rodzinie przeżywającej trudne sytuacje przez objęcie wsparciem asystenta rodziny.	GOPS Lubomino, asystent rodziny	2022-2024
	Udzielenie wsparcia pracowników socjalnych podczas trwania kontraktu.	GOPS Lubomino/ kontrakt socjalny	2022-2024
	Objęcie rodziny wsparciem specjalistycznym psycholog/ prawnik.	Prawnik psycholog/ prowadzenie poradnictwa	2022-2024

6) Realizatorzy Programu

Koordynatorem Programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubominie przy współpracy z następującymi instytucjami:

- Urzędem Gminy w Lubominie,
- Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespołem Interdyscyplinarnym,
- Policją,
- Placówkami oświatowymi i kulturalnymi,
- Niepublicznym Zakładem Opieki Zdrowotnej w Lubominie,
- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Lidzbarku Warmińskim z siedzibą w Orniecie,
- Powiatowym Urzędem Pracy w Lidzbarku Warmińskim,
- Organizacjami pozarządowymi.

7) Odbiorcy Programu

Odbiorcami Programu są:

- 1) Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych,
- 2) dzieci i młodzież, którym rodzina nie zapewnia należytej opieki,
- 3) przedstawiciele instytucji oraz służb pracujących na rzecz dzieci i rodzin.

8) Przewidywane efekty realizacji Programu

W wyniku przeprowadzonych działań przewidywane jest osiągnięcie następujących rezultatów:

- poprawa funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo –wychowawczymi,
- wzrost świadomości dotyczącej roli i funkcji rodziny,
- zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodziny,
- przeciwdziałanie kryzysom w rodzinie,
- zapobieganie umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej,
- stworzenie skutecznego systemu wsparcia dziecka i rodziny.

9) Źródła finansowania

Źródłem finansowania Gminnego Programu Wspierania rodziny są:

- 1) środki własne gminy,
- 2) pochodzące ze zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych dotacje z budżetu państwa,
- 3) środki pozabudżetowe.

10) Monitoring i ewaluacja

Monitoring Gminnego Programu Wspierania Rodziny będzie realizowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lubominie. Odbywać się będzie na podstawie sporządzonej sprawozdawczości z wykonywanych działań oraz analizy zebranych danych dotyczących zrealizowanych w ramach Programu działań podejmowanych przez podmioty zaangażowane w jego realizację. Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lubominie będzie, co roku przedkładał Radzie Gminy Lubomino sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny do dnia 31 marca. Przedmiotem ewaluacji będzie skuteczność podejmowanych działań głównie w oparciu o analizę założonych wskaźników.

KIEROWNIK
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
Magdalena Bruckiewicz